

Lovforslag nr. L 10. Fremsat den 3. oktober 1990 af kirkeministeren (Torben Rechendorff)

Forslag

til

Lov om oprettelse af Færøernes stift

§ 1. Fra Københavns stift udskilles Færøerne som et nyt stift, der benævnes Færøernes stift. (Biskupsdømi Føroya).

§ 2. Samtidig oprettes et nyt bispeembede med Havnar kirke i Torshavn som domkirke.

Stk. 2. Stillingen som biskop besættes med vicebiskoppen. Valg af biskop finder første gang sted ved indtrædende ledighed i stillingen.

Stk. 3. Kirkeministeren kan bestemme, at reglerne i lov om udnævnelse af biskopper og om stiftsbåndsløsning skal finde anvendelse for Færøernes stift og efter indhentet udtalelse fra Færøernes landsstyre bestemme sådanne afvigelser fra reglerne, som de særlige færøske forhold tilsiger.

§ 3. Stillingen som kirkebogsførende sognepræst ved domkirken omdannes, når bispeembedet besættes, til en stilling som domprovst.

Stk. 2. Når stillingen som domprovst skal besættes, afholder biskoppen et møde med domsognets menighedsråd, hvor de indkomne ansøgninger til den ledige stilling gennemgås. På et møde, der afholdes af menighedsrådene alene senest 3 uger efter det første møde, afgiver menighedsrådene en udtalelse om mindst 3 ansøgere opstillet i prioriteret rækkefølge.

Stk. 3. Biskoppen afgiver udtalelse om mindst 3 ansøgere opstillet i prioriteret rækkefølge. Biskoppen er frit stillet med hensyn til, hvilke ansøgere han vil udtale sig om. Biskop-

pen sender ansøgningerne med menighedsrådenes og sin egen udtalelse til Kirkeministeriet.

Stk. 4. Kirkeministeren træffer afgørelse om, hvilken ansøger der skal indstilles til kgl. udnævnelse, dog således, at indstilling til kgl. udnævnelse af en ansøger, der ikke er omfattet af biskoppens udtalelse, ikke kan ske, før sagen har været forhandlet med biskoppen.

§ 4. Færøernes stiftsøvrighed består af biskoppen, rigsombudsmanden og landsstyremanden for kirkelige anliggender eller en person, som landsstyremanden udnævner. Kirkeministeren fastsætter efter indhentet udtalelse fra Færøernes landsstyre nærmere regler for stiftsøvrighedens virksomhed.

§ 5. Loven træder i kraft den 1. november 1990.

Stk. 2. Samtidig ophæves:

- 1) Lov nr. 287 af 30. juni 1922 om bispeembeders besættelse og om adgang til stiftsbåndsløsning, jf. lovbekendtgørelse nr. 159 af 1. april 1950 som ændret ved lov nr. 152 af 24. april 1963.
- 2) Lov nr. 48 af 25. februar 1963 om oprettelse af en stilling som vicebiskop for Færøerne som ændret ved lov nr. 551 af 2. november 1977.
- 3) § 3, stk. 3, i lov nr. 238 af 4. juni 1980 om udnævnelse af biskopper og om stiftsbåndsløsning.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Færøernes landsstyre har udtrykt ønske om, at der søges gennemført en ændring af lovgivningen, således at Færøerne bliver et selvstændigt stift inden for den danske folkekirke, og stillingen som vicebiskop omdannes til en stilling som biskop over Færøernes stift.

Efter forhandling med landsstyret foreslås det derfor, at Færøerne, der hidtil har været en del af Københavns stift, udskilles fra dette stift og oprettes som et selvstændigt stift, Færøernes stift.

Forslaget indebærer, at der oprettes et bispeembede på Færøerne, samtidig med at stillingen som vicebiskop nedlægges. Den nuværende vicebiskop er efter ansøgning i henhold til kgl. resolution af 2. maj 1990 meddelt afsked med udgangen af august måned 1990.

Ved kgl. resolution af 27. august 1990 er den nye vicebiskop udnævnt med virkning fra 1. november 1990.

Forslaget forudsætter, at der ikke sker ændringer i den gældende kirkelige lovgivnings bestemmelser om, at biskopperne udnævnes af Dronningen efter indstilling fra kirkeministeren. Disse bestemmelser vil også gælde ved udnævnelsen af den færøske biskop med den tilføjelse, at resultatet af bispevalget fremsendes gennem landsstyret til kirkeministeren.

Biskoppen over Færøernes stift vil i lighed med de øvrige biskopper i den danske folkekirke i sin embedsvirksomhed høre under kirkeministerens tilsyn og biskoppen vil, som tilsynsførende med stiftets præster og menigheder være ansvarlig for, at folkekirkens virksomhed foregår på det evangelisk-lutherske bekendelsesgrundlag.

Forslaget medfører endvidere, at Havnar kirke i Thorshavn bliver domkirke, og at stillingen som kirkebogsførende sognepræst ved domkirken omdannes til en stilling som domprovst for Færøernes stift.

Til besørgelse af stiftsøvrighedsforretningerne oprettes en stiftsøvrighed, bestående af biskoppen, rigsombudsmanden og landsstyremanden for kirkelige anliggender eller en person, som landsstyremanden udnævner.

Lovforslaget medfører ingen ændringer i de gældende regler vedrørende udnævnelse af præster på Færøerne. Disse regler er optaget i anordning nr. 232 af 25. maj 1981 om ikrafttræden på Færøerne af lov om menighedsråd.

Gennemførelsen af forslaget, der har været forhandlet med det færøske landsstyre og med biskoppen over Københavns stift, vil betyde en merudgift for staten svarende til én bispeløn, idet statskassen afholder hele lønudgiften til biskopperne. Der bliver dog samtidig tale om en besparelse for staten svarende til statskassens andel af udgiften til aflønning af vicebiskoppen. Denne udgift har været fordelt mellem fællesfonden (landskirkeskatten) og statskassen med henholdsvis 60 pct. og 40 pct. Endvidere vil der blive tale om en merudgift for staten i det omfang stillingen som domprovst vil blive klassificeret højere end den nuværende stilling som sognepræst.

Færøernes Hjemmestyre har givet sin tilslutning til, at Færøernes stift oprettes i overensstemmelse med reglerne i lovforslaget.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Bestemmelsen vedrører alene den geografiske afgrænsning og navnet på det nye stift.

Til § 2

Til stk. 2

Den nuværende vicebiskop fratræder stillingen med udgangen af august måned 1990. Det er derfor fundet hensigtsmæssigt, at stillingen som biskop besættes med den nye vicebiskop, der er udnævnt med virkning fra den 1. november 1990.

Til stk. 3

Lov nr. 238 af 4. juni 1980 om udnævnelse af biskopper og om stiftsbåndsløsning indeholder i § 3, stk. 3, en særskilt bestemmelse om de færøske menighedsråds stemmeret ved bispevalg. Denne bestemmelse vil ved lovforslagets gennemførelse være over-

flødig og foreslås ophævet, jf. forslaget § 5, stk. 2, nr. 3. De øvrige regler i lov om udnævnelse af biskopper og om stiftsbåndsløsning vil, med enkelte ændringer, kunne anvendes ved bispevalg på Færøerne. Det foreslås derfor, at kirkeministeren efter indhentet udtalelse fra Færøernes landsstyre kan bestemme, at disse regler skal finde anvendelse ved færøske bispevalg, og at kirkeministeren kan fastsætte sådanne afvigelser fra reglerne, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Til § 3

Til stk. 1

Det skønnes rimeligt, at stillingen som domprovst (biskoppens stedfortræder) besættes i umiddelbar tilknytning til bispeembedets besættelse, og det foreslås derfor, at stillingen som kirkebogsførende sognepræst ved Havnar kirke, der efter forslaget bliver domkirke, omdannes til en stilling som domprovst.

Til stk. 2-4

Disse bestemmelser angår alene udnævnelsesproceduren for domprovsten. De foreslåede regler svarer til § 15 i lov nr. 310 af 16. maj 1990 om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v. Ansættelsesloven træder i kraft den 1. januar 1991, men gælder ikke for Færøerne.

Til § 4

Den gældende ordning, hvorefter stiftsøvrigheden består af biskoppen og stiftamtmanden, kan ikke umiddelbart anvendes på Færøerne. Det foreslås derfor, at biskoppen, rigsombudsmanden og lands-

styremanden for kirkelige anliggender eller en person, som landsstyremanden udnævner, udgør stiftsøvrigheden.

Det er i denne forbindelse fundet hensigtsmæssigt, at kirkeministeren efter indhentet udtalelse fra Færøernes landsstyre fastsætter nærmere regler for stiftsøvrighedens virksomhed.

Nogle sagsområder vil umiddelbart kunne overføres fra Københavns stiftsøvrighed til Færøernes stiftsøvrighed. Overførelse af andre sagsområder vil kræve forudgående forhandlinger med de implicerede parter (kirkeinspektion, rigsombudsmand, Statsministeriet m.fl.). Kirkeministeriet skønner, at overførelsen af sagsområder ikke vil medføre administrative konsekvenser.

Til § 5

Til stk. 2

Lovforslagets § 2, stk. 3, indebærer, at reglerne i lov nr. 238 af 4. juni 1980 om udnævnelse af biskopper og om stiftsbåndsløsning vil finde anvendelse fremover. Det er derfor nødvendigt at ophæve lov nr. 287 af 30. juni 1922, jf. lovbekendtgørelse nr. 159 af 1. april 1950 som ændret ved lov nr. 152 af 24. april 1963 om bispeembeders besættelse og om adgang til stiftsbåndsløsning, der hidtil har været gældende på Færøerne.

Det er endvidere en konsekvens af lovforslaget, at lov nr. 48 af 25. februar 1963 som ændret ved lov nr. 551 af 2. november 1977 om oprettelse af en stilling som vicebiskop for Færøerne ophæves.

Samtidig ophæves § 3, stk. 3, i lov nr. 238 af 4. juni 1980 om udnævnelse af biskopper og om stiftsbåndsløsning. Der henvises til bemærkningerne til § 2, stk. 3.